

Płonka-Syroka, Bożena

"Die Medizin an der Berliner Universität und der Charité zwischen 1810 und 1850", Peter Schneck, Hans-Uwe Lammel, „Abhandlungen zur Geschichte der Medizin und der Naturwissenschaft“, Heft 67 (1995) : [recenzja]

Medycyna Nowożytna 2/2, 144-145

1996

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PETER SCHNECK, HANS-UWE LAMMEL (red.), *Die Medizin an der Berliner Universität und an der Charité zwischen 1810 und 1850*, „Abhandlungen zur Geschichte der Medizin und der Naturwissenschaft“, Heft 67, Matthiesen Verlag 1995, ss. 300.

Wydawnictwo Matthiesena udostępniło nam wartościowy zbiór 23 studiów poświęconych historii medycyny w berlińskim ośrodku naukowym w pierwszej połowie XIX stulecia. Zostały one poprzedzone wstępem i opatrzone indeksami, osobowym i rzeczowym oraz wykazem autorów. Prace stanowią plon konferencji zatytułowanej „Die Medizin an der Berliner Universität und an der Charité zwischen 1810 und 1850 – Das «Unternehmen» Wissenschaft und die Heilkund“, zorganizowanej przez Instytut Historii Medycyny Uniwersytetu Humboldta w Berlinie.

Autorzy opracowania podjęli próbę stworzenia pewnej syntezy rozwoju nauk medycznych w Berlinie doby romantyzmu, wpisując ją na szerszy kontekst społeczno-kulturowy. Wśród studiów spotykamy więc analizę ogólnej sytuacji politycznej i ekonomicznej Berlina pierwszej połowy XIX w. (W. Ribbe), omówienie pejzażu naukowego miasta (C. Grau) i pruskiej polityki naukowej w tym okresie (D. Wendland). Omówienie kontekstu społeczno-kulturowego (Dział I omawianego zbioru studiów) wprowadza czytelnika w następną grupę zagadnień, tworzących tło rozwoju medycyny. Tworzące Dział II cztery studia (K. Jahn, B. Loff, P. Lenning, H.-U. Lammel) poświęcone zostały historii botaniki, zoologii, anatomii, fizjologii, filozoficznym podstawom medycyny i badaniom jej historii. Zasadniczą część książki tworzy Dział III, poświęcony rozwojowi dyscyplin klinicznych. Składa się z dziesięciu studiów omawiających poszczególne specjalności (J. Bleker, V. Hess, H.P. Schmiedebach, G. Lilienthal, R. Winau, V. Pawłow, R. Nabelak, P. Schneck, I. Marz, K.P. Wolff). Poznajemy ewolucję programu nauczania klinicznego w okresie 1810–1850, teoretyczne podstawy diagnostyki, śledzimy rozwój psychiatrii, pediatrii, chirurgii, okulistyki, ginekologii i położnictwa, stomatologii, opieki nad chorym. Prace zawarte w dziale IV (D. Ruster, D. Wagner, R. Münch, T. Broman, C. Huerkamp, G. Baader), plasują rozwój berlińskiej szkoły klinicznej w szerszym kontekście medycznego życia miasta. Mamy okazję poznać wzajemne odniesienia Uniwersytetu i szpitali miejskich, problemy opieki nad ubogimi, rozwój cywilnej asystentury na Uniwersytecie Berlińskim. Dwa studia poświęcono profesjonalizacji zawodu lekarskiego i relacjom le-

karz-pacjent. Ostatnie studium omawia reformę medycyny akademickiej w 1848 roku i jej uwarunkowania.

Omawiany zbiór stanowi wartościową syntezę dziejów medycyny berlińskiej, opartą na obszernym materiale źródłowym, wykorzystywanym w sposób nowoczesny i twórczy. Wpisanie rozwoju medycyny klinicznej w szerszy kontekst społeczno-kulturowy, pozwala na pełniejsze zrozumienie zarówno samego problemu, jak i jego uwarunkowań. Wyważona konstrukcja pracy inspirowa do dalszych badań w zasygnalizowanych w książce kierunkach.

Otrzymaliśmy wartościową publikację, godną polecenia historykom medycyny, zajmującym się okresem nowożytnym w dziejach medycyny niemieckiej.

Bożena Płonka-Syroka

Warszawa